

Alegat 30.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budowie drogi, wiodącej od rogatki gródeckiej we Lwowie do krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. stycznia 1876. do 30. kwietnia 1877. (l. W. kr. 20.420 z 1877.) przedstawiliśmy Wysokiemu Sejmowi, że zły stan dróg komunikacyjnych, łączących zakład kulparkowski ze Lwowem, spowodował pertraktację o rekonstrukcję drogi wiodącej od rogatki gródeckiej i że po przeprowadzeniu tej pertraktacji przedłożymy Wysokiemu Sejmowi odpowiednie wnioski.

Sprawa ta weszła dzisiaj już w to stadyum, że znajdujemy się w położeniu przedstawienia jej Wysokiemu Sejmowi.

Od czasu przeniesienia obłąkanych ze szpitala lwowskiego do zakładu na Kulparkowie, już w samym początku dał się uczuć dotkliwie brak dobrej i bezpiecznej komunikacji; albowiem dwie drogi doń prowadzące, jedna od rogatki wuleckiej, druga od rogatki gródeckiej, nie odpowiadały swemu przeznaczeniu.

Wchodząc w potrzeby zakładu zamierzaliśmy pierwotnie, z uwzględnieniem części drogi wuleckiej, poprowadzić nową drogę najkrótszym traktem, 1164 metr. b. wynoszącym, wprost od rogatki wuleckiej przez grunta włościańskie i gminy ewangelickiej lwowskiej aż do zakładu. Pertraktacja jednakże w tej mierze wdrożona nie osiągnęła pożądanego skutku, bowiem strony interesowane, których grunta miałyby być zajęte, oparły się stanowczo naszej propozycji.

Zwróciliśmy następnie szczególniejszą uwagę na drogę prowadzącą od rogatki gródeckiej do Kulparkowa. I tę uznaliśmy po dokładniejszym zbadaniu za odpowiedniejszą, nawet od drogi wuleckiej, z tego powodu, że zostając w bezpośrednim związku z dworcami kolei Karola Ludwika, lwowsko-czerniowieckiej i Albrechta, jest tém samém ważniejszą.

Przekonawszy się o zaniedbanym stanie rzeczonyj drogi, wezwaliśmy rozporządzeniem z 2. listopada 1875. l. 24.840, reprezentantów miasta Lwowa, gminy i obszaru dworskiego w Sygniówce, tudzież zarząd kolei lwowsko - czerniowieckiej, jako strony konkurencyjne, do należytej naprawy, w myśl ustawy drogowej. Skutek nieodpowiedział naszym intencjom, albowiem, — z wyjątkiem kawałka drogi blisko gmachu kulparkowskiego i przejazdu przez kolej — droga od

rogatki gródeckiej do Kulparkowa znajduje się, jak piérwój, w tak opłakany m stanie, że w porze słołnej, zwłaszcza na wiosnę i w jesieni, jest prawie nie do przebycia. O czym także i komisya Wysokiego Sejmu, w miesiącu kwietniu 1876, przekonać się miała sposobność.

Śledząc przyczyny tak złego stanu drogi, przyszlismy do tego przeświadczenia, że wszelkie starania względem utrzymywania wzmiankowanej drogi w dobrym stanie, środkami zwykłymi, ustawą drogową wskazanymi, na nie się nie zdadzą i że przy znacznej i ustawicznej frekwencyi z miasta do zakładu, a to częścią ciężkimi wozami z drzewem opałowem i innymi materiałami, na gruncie grzęzkim i bagnistym — nie odpowie celowi żadna inna droga, jak tylko porządnie podmurowana i dobrze wyszutrowana.

Toż samo zapatrywanie wyraził także Wydział powiatowy lwowski już w sprawozdaniu z dnia 5. maja 1871. l. 346, jak niemniej i Magistrat miasta Lwowa.

Nie możemy tu pominąć milezieniem téj okoliczności, że strony konkurencyjne a w szczególności Reprezentacya gminy lwowskiej poczuwają się tylko do obowiązku utrzymywania drogi od roгатki gródeckiej, jako drogi gminnej, w ścisłym znaczeniu tego wyrazu, sposobem wiejskim, to jest takim, jaki się przy drogach gminnych w kraju naszym praktykuje; — chociaż uznają w zasadzie potrzebę rekonstrukcyi drogi na sposób dróg krajowych.

W obec tego składu rzeczy uznał Wydział krajowy za stósowne podjąć rokowania ze stronami konkurencyjnymi, zmierzając do przeprowadzenia gruntownej rekonstrukcyi pomienionej drogi.

Po porozumieniu się z prezydentem miasta i prezesem Rady powiatowej we Lwowie złożono komisję, której polecono (rozporządzeniem z 5. września 1876. l. 22.401) dokładne zbadanie stanu drogi i wypracowanie planu i kosztorysu, a to w celu, ażeby uzyskać podstawę do ocenienia rodzaju robót i kosztów, tudzież do osądzenia i rozstrzygnięcia, czym strony konkurencyjne a w szczególności miasto Lwów i fundusz krajowy przyczyniłyby się miały tak do rekonstrukcyi, jak do dalszego utrzymania drogi.

Wydział krajowy, opierając się na operacie komisyi (l. W. kr. 27.499 z 1876.) złożonej z delegatów Wydziału krajowego, delegatów Reprezentacyi miasta Lwowa, gminy i obszaru dworskiego Sygniówki, przy udziale organów technicznych — przyjął za podstawę do dalszego stanowczego załatwienia sprawy:

1. orzeczenie komisyi, że droga prowadząca od roгатki gródeckiej do Kulparkowa może jedynie celowi i potrzebom zakładu odpowiedzieć, jeżeli będzie fundamentowaną z wierzchnim pokładem szutru i zaopatrzoną w pięć małych mostków murowanych — i jeżeli następnie będzie należycie konserwowaną;
2. że koszta urządzenia téj drogi, w przestrzeni 1994 metrów bież., — na podstawie kosztorysu, sprawdzonego przez nasz oddział techniczny — są następane:

A. Na rekonstrukcyę w kwocie 12.825 zł. 17 ct.,

a mianowicie:

a) na roboty ziemne	1323 zł. 79 ct.
b) na fundamentowanie	4936 " 63 "
c) na szutrowanie górne	4974 " 3 "
d) na mosty i poręcze	980 " — "
e) na inne wydatki 5 ^o / _o	610 " 72 "

B. Na konserwacyę do 2000 zł. — ct.

Przeprowadziliśmy następnie rokowania z Reprezentacyą miasta Lwowa i przez Wydział powiatowy lwowski z gminą i obszarem dworskim w Sygniówce o przyczynienie się znaczniejszymi datkami do wyżwyszczególnionych kosztów. Prócz tego, w piśmie z dnia 15. lutego 1878. l. 43.093, wystósowanem do Magistratu lwowskiego, wyraziliśmy gotowość przyczynienia się znaczniejszą sub-

wencyą do kosztów budowy i oświadczyliśmy zarazem, że zakład kulparkowski objąłby budowę i przyszłe utrzymanie tej drogi jako gminnej, w zastępstwie stron obowiązanych do jej utrzymania.

Rokowania nasze doprowadziły ostatecznie do tego rezultatu, iż pod powyższymi warunkami, Reprezentacya miasta Lwowa, deklaracyą z 4. kwietnia i 13. czerwca 1878. zobowiązała się dać jednorazowy datek w kwocie 3000 zł. w. a. na poczet kosztów budowy drogi kulparkowskiej i oraz przyczyniać się do konserwacyi rocznym datkiem w kwocie 100 zł. w. a., — z tém jednakże zastrzeżeniem, że jakiegokolwiekby w przyszłości zaszły zmiany w stosunkach rzeczonyj drogi, gmina lwowska do żadnej dalszej prestacyi do tej drogi obowiązana i pociągana być nie może.

Przedtém przedstawił nam Wydział powiatowy lwowski protokólarne oświadczenie reprezentantów gminy i przełożonego obszaru dworskiego w Sygniówce z dnia 23. kwietnia 1877., obowiązujących się do jednorazowego datku po 100 zł. w. a. na rzecz budowy wywzmiankowanej drogi, pod warunkiem jednakże, że do dalszych jakiegokolwiekbydż prestacyi pociągani nie będą.

Streszczając nasze zapatrywanie w powyższej sprawie, pozwalamy sobie zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu przedewszystkiem na następane momenta :

Że droga prowadząca od rogatki gródeckiej do Kulparkowa, jako główna arterya ruchu komunikacyjnego między miastem Lwowem a zakładem kulparkowskim, — jest dla zakładu koniecznie potrzebną i winna być ustawicznie utrzymywaną w stanie dobrym, w każdej porze roku dającym niczém nietamowany przystęp do zakładu ;

że utrzymywanie tej drogi w sposób, jaki u nas drogi gminne zwykle się utrzymują, nie byłoby wystarczającym ;

że uznanie za drogę kolejową téjże samój drogi — służącej do miejscowego obrotu i do komunikacyi między miastem a zakładem — nie da się usprawiedliwić w obec zasadniczej uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. września 1868. (dz. ust. kr. z r. 1868. Nr. 21.) ;

że odpowiednie urządzenie drogi kulparkowskiej jest możliwe tylko za znaczniejszém przyczynieniem się do kosztów, w myśl §. 10. ustawy drogowej, zakładu dla obłąkanych, jako najwięcej interesowanego, tudzież przy udziale gminy miasta Lwowa, obszaru dworskiego i gminy w Sygniówce, w rozmiarze przez nie już deklarowanym.

W obec omówionego stanu rzeczy pozwala sobie Wydział krajowy przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę przeprowadzenia rekonstrukcyi tej drogi, na podstawie powyżej podanego projektu technicznego i z uwzględnieniem na ten cel preliminowanych kosztów w ogólnej sumie 12.825 zł. 17 ct., z których część w kwocie 3200 zł. — ct. obowiązała się pokryć gmina miasta Lwowa i gmina wraz z obszarem dworskim w Sygniówce, a resztę kosztów w kwocie 9625 zł. 17 ct. ponieśchy winien fundusz dla obłąkanych na Kulparkowie a względnie fundusz krajowy.

Co się tyczy kosztów późniejszej konserwacyi rzeczonyj drogi, podanych na kwotę 2000 zł., będziemy je mogli dokładnie wykazać Wysokiemu Sejmowi po uprzednem przeprowadzeniu rekonstrukcyi téjże drogi.

Wydział krajowy wnosi :

Wysoki Sejm raczy na rekonstrukcyę drogi wiodącej od rogatki gródeckiej do Kulparkowa przyzwolić kredyt w kwocie 9625 zł. 17 ct. w. a.

We Lwowie dnia 27. sierpnia 1878.

Ludwik hr. Wodzicki w. r.

Marszałek krajowy.

Dr. Franciszek Hoszard w. r.

Członek Wydziału krajowego.

